

Ткаченко С. П.
ТОВ «Антиплагіат»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЇ В БОРОТЬБІ З ПЛАГІАТОМ

Особливе значення для науково-освітньої спільноти набуває поняття академічної доброчесності. В умовах слабкої корпоративної культури академічного суспільства та масового толерування порушень і корупційних дій усередині самої системи саме подальший розвиток академічної доброчесності відіграє ключову роль. Боротьба з плагіатом – це не просто боротьба з наслідками цього явища, а це є комплексна боротьба, як із наслідками, так і з причинами появи такого явища.

Ключові слова: академічна доброчесність, плагіат, антиплагіатна система.

Кожного дня ми все частіше чуємо словосполучення «Академічна доброчесність» (Academic integrity), але що за особливе та важливе значення це поняття набуває для всієї науково-освітньої спільноти?

Словосполучення, що зараз активно вживається у різноманітних суспільних сферах, має дві складові. Першою з них – academic – «академічний» та другою «integrity» – «моральну чистоту», «порядність» (moral soundness, probity), а потім – «цілісність, завершеність» («wholeness, completeness») та «якість або стан недоторканності» («the quality or state of being unimpaired») [1].

Отже, для сучасної української мови назване вище словосполучення є порівняно новим, що й породжує його різноманітні переклади – академічна чесність (найпоширеніший), академічна порядність, академічна доброчесність тощо.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

В основу вже класичного сьогодні визначення цього поняття покладено сполучення наступних фундаментальних чеснот: чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності, пізніше, в 2013 році, доповнене новою, шостою – мужністю [3].

Порушенням академічної доброчесності вважається:

1. академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; формою академічного плагіату є самоплагіат, що полягає у відтворенні без посилання на джерело інформації власних раніше опублікованих текстів;
2. фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;
3. обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;
4. списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
5. хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

Розглянувши різноманітні джерела, можна звернути увагу на чисельні порушення принципів академічної доброчесності, які присутні в діяльності української академічної спільноти. В сфері навчальної діяльності основними з них є: вимагання або провокування отримання грошей, подарунків, особистих послуг при різних формах оцінювання студентів, плагіат навчальних та кваліфікаційних робіт, виконання за оплату таких робіт на замовлення, примусова купівля навчальної та методичної літератури, занижування оцінок та примус до додаткових навчальних послуг та консультацій, оновлення за рахунок студентів обладнання або купівля студентами різноманітних витратних матеріалів, канцелярських товарів. В свою чергу, в сфері наукового дослідження це: підготовка та публікація наукових, навчальних та методичних текстів за допомогою плагіату; фальсифікація експериментальних даних, покладених в основу наукових публікацій; включення до переліку авторів осіб, які не внесли належного вкладу в отримання результатів; схвалення досліджень або дисертаційних робіт по темах, що не мають наукового, практичного, соціального та іншого значення; надання позитивних рецензій та відгуків на роботи, які за своїми науковими результатами на це не заслуговують; отримання невинуватених преференцій при наданні наукових та освітніх грантів; неправомірне використання свого службового положення [1].

Тому вагомий вплив на поліпшення ситуації та викорінення проявів порушення має розвиток академічної доброчесності у всіх учасників освітнього та наукового процесу.

Одним із найбільш розповсюджених проявів порушення академічної доброчесності є академічний плагіат.

В останні роки слово «плагіат» досить часто згадується і ототожнюється із політикою та дисертаціями, але проблема плагіату – це не проблема тільки в політиці чи тільки в дисертаціях.

Боротьба із плагіатом це не просто боротьба із наслідками цього явища, які виражаються у текстових запозиченнях знайдених в роботах, а це є комплексна боротьба із наслідками та причинами появи такого явища.

Тому, коли ми говоримо про плагіат, то не потрібно розглядати це явище як таке, що розповсюджене тільки в дисертаціях та інших наукових роботах. Явище плагіату в дисертаціях це є наслідок багатьох причин, які розпочинаються із школи та перших курсів університету.

Причин появи явища плагіату та швидкого розповсюдження його в Україні можна назвати досить багато, які прямо чи опосередковано впливають, але можна виділити основні з них:

- велика кількість (майже 80 %) випускників шкіл вступають у ВНЗ, що, в свою чергу, призводить до таких явищ, як: «Поступив до університету, тому що всі йшли», «Батьки сказали поступати до цього вишу», «Потрібно, щоб був будь-який, але диплом про вищу освіту», «Вступив у цей ВУЗ тому, що можна було пройти на бюджетне місце». Про яку якість освіти і відношення студента до навчання можна говорити, якщо мали місце вищеперелічені явища;

- велика кількість ВНЗ в Україні (більше 400) призводить до погіршення якості освіти та появи університетів – «фабрик дипломів», для яких головне не якість освіти та випускників, а кількість платних студентів;

- досить низька академічна мотивація студентів до навчання (наприклад, 67 % студентів вступають до українських ВНЗ без домінуючої мотивації на отримання професійних знань [4]);

- студенти з початку навчання ділять предмети на важливі та для «галочки», тому відношення до таких предметів буде відповідним до пріоритету «аби здати» і найлегший спосіб: ctrl+c, ctrl+v, ctrl+print;

- відсутність корпоративної культури в університетах, школах та відсутність нульової толерантності з боку суспільства до порушників принципів академічної доброчесності та псевдонауковців.

Швидкий період розвитку мережі Інтернет та появи доступів до мільйонів документів призвів до появи нових можливостей копіювання робіт із зменшення ймовірності бути поміченим. Тому виявлення плагіату та постійний контроль неможливо зробити тільки за рахунок викладачів, перевіряючих чи експертів. Із тою швидкістю та кількістю появи нових статей, книг та інших джерел інформації викладач, перевіряючий чи експерт не має об'єктивної можливості все це знати, тим більше перевіряти. Так само як і не можливо повністю передати ці функції на програмне забезпечення по ряду причин.

Коли Пітер Тіль розбудовував свою компанію PayPal (міжнародна електронна платіжна система) у 2000-х він зіштовхнувся з серйозною проблемою, через шахрайство з кредитними картами компанія втрачала до 10 млн. дол. США щомісяця. Вирішити цю проблему із запровадженням великого штату контролерів, щоб фізично відслідковувати всі перекази не було реальним, так як проводились тисячі переказів на хвилину [2]. Єдиним рішенням в тій ситуації було створення програмного забезпечення для автоматизації таких функцій, як розпізнавання і скасування фіктивних рішень про переказ.

Після впровадження нового алгоритму для розпізнавання та виявлення шахрайських транзакцій команда PayPal зрозуміла, що зіштовхнулася із ворогом, який дійсно швидко змінював тактику і обходив програму, яка не встигала кожен раз адаптуватись та удосконалюватись.

Тому було прийнято рішення використовувати гібридний підхід, заснований на синергії роботи аналітиків-людей і машини: комп'ютер відзначав найпідозріліші перекази в зручному інтерфейсі, а люди-оператори вже ухвалювали остаточне рішення, про те шахрайські вони чи ні [2].

Схожа ситуація є із виявленням плагіату в академічних чи наукових роботах і тільки синергія людини-перевіряючого і машини може дати дійсно якісні результати! Синергія людини-перевіряючого і комп'ютера: програмне забезпечення відзначає текстові збіги, можливі приховування та маніпуляції у зручному та інформативному інтерфейсі, а людина-експерт вже ухвалює остаточне рішення про те, плагіат це чи ні.

Тому, на сучасному етапі, до антиплагіатних систем висуваються наступні вимоги: зручний та інформативний інтерфейс; швидкість та якість перевірки; виявлення найбільш розповсюджених технік приховування ідентичності тексту (заміна літер та символів

іншими алфавітами, підстановка прихованих символів та ін); автоматична робота по визначенню цитування та посилань; можливість роботи із різними мовами; робота із багатьма текстовими форматами та інші.

Можна зробити висновок, що вирішення проблеми плагіату в академічній та науковій спільноті можливе за рахунок комплексної боротьби як з наслідками, так і з причинами. Використання технічних засобів по виявленню текстових збігів може лише показати ідентичні частини тексту, але єдиним рішенням для встановлення плагіату є синергія людини-експерта і машини: програмне забезпечення відзначає текстові збіги, можливі приховування та маніпуляції у зручному інтерфейсі, а людина-експерт вже ухвалює остаточне рішення про те, плагіат це чи ні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики” ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
2. The Fundamental Values of Academic Integrity. The Center for Academic Integrity. October 1999. – Режим доступу:
<http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf>.
3. Thiel, P. Zero to One: Notes on Startups, or How to Build the Future: Politics & Government / Peter Thiel, Blake Masters. – Crown Publishing Group, 2014. – 224 p.

Ткаченко С. П.

ООО «Антиплагіат»

АКАДЕМИЧЕСКАЯ ЧЕСТНОСТЬ И ТЕХНОЛОГИИ В БОРЬБЕ С ПЛАГИАТОМ

Особенное значение для научно-образовательного сообщества приобретает понятие академической честности. В условиях слабой корпоративной культуры академического общества и массовой толерантности к нарушениям и коррупционным действиям внутри самой системы именно дальнейшее развитие академической честности играет ключевую роль. Борьба с плагиатом – это не просто борьба с последствиями этого явления, а это комплексная борьба как с последствиями, так и с причинами.

Ключевые слова: академическая честность, плагиат, антиплагатная система.

Tkachenko S. P.

«Antyplagiat» LTD

ACADEMIC INTEGRITY AND FIGHTING PLAGIARISM WITH TECHNOLOGY

Of particular importance for the scientific and educational community assumes the concept of academic integrity. In the context of weak corporate culture of the academic community and the mass tolerance violations and corrupt practices within the system is a further development of the Academic integrity plays a key role. Fighting plagiarism is not just a struggle against the consequences of this phenomenon, but it is a complex battle with the consequences and with the causes.

Keywords: academic integrity, plagiarism, plagiarism checker.